

Naturrisikoutvalget

Deres ref.	Vår ref. 2023/261-1	Saksbehandler Maria Pettersvik Arvnes, 906 23 689	Dato 23.03.2023
-------------------	-------------------------------	---	---------------------------

Innspill til Naturrisikoutvalget - svar på åtte spørsmål

Norges Fiskarlag viser til webinar som ble gjennomført av naturrisikoutvalget den 28.02.23 for å orientere om arbeidet og for å invitere til å gi skriftlige innspill på åtte spørsmål definert av utvalget.

Under følger innspill fra Norges Fiskarlag på disse spørsmålene. Vi ønsker å benytte anledningen til å takke for invitasjon til å delta på webinar og til å gi innspill. Vi deltar gjerne i et møte med utvalget for å utdype eller konkretisere våre innspill ytterligere dersom utvalget ser behov for det.

Vi ønsker utvalget lykke til i det videre arbeidet, og ser frem til å lese utredningen.

HVORDAN NORSKE AKTØRER SER PÅ NATURRISIKO I DAG

1. Når og hvordan opplever dere naturrisiko som vesentlig for deres virksomhet? Hva er mest vesentlig, avhengighet av natur, påvirkning på natur eller andre forhold?

Norsk fiskerinæring er fullstendig avhengig av et rent hav og intakte økosystem for å kunne høste sunn og bærekraftig mat fra havet. Vår avhengighet til naturen er derfor det som vurderes som mest vesentlig.

Norges Fiskarlag jobber daglig med ulike utfordringer i forhold til naturrisiko, hvor vi særlig har fokus på ivaretagelse av gyte- og oppvekstområder for fiskebestandene og andre marine organismer.

Norsk fiskerinæring beskatter og høster arter etter strenge reguleringer. All beskatning vil føre til påvirkninger på naturmangfoldet, men dette skjer basert på vitenskapelige råd og etter myndighetenes rammer og reguleringer. Høsting i våre farvann er vurdert til å være bærekraftig, basert på internasjonal rådgivning. Slik ønsker vi at det også skal være i fortsettelsen.

I tillegg til vår avhengighet til naturen blir vi også berørt av andre påvirkninger og den øktende aktiviteten som skjer i våre havområder. I tillegg til fiske, sjøveis ferdsel, petroleumsaktiviteter og seismikk legges det nå opp til en svært omfattende vindkraftutbygging, havbruk til havs og marin gruvedrift. I den forbindelse er det svært viktig å forebygge evt. utslipp av miljøgifter, tungmetaller og annen forurensing, som kan påvirke sjømattryggheten. Dette gjelder både gamle synder og ny aktivitet som ikke reguleres strengt nok gjennom utslippstillatelser.

2. På hvilke måter kan deres virksomhet bli påvirket av endringer i naturen og ressursgrunnlaget i Norge eller i andre land? Hva er mest vesentlig, kobling direkte til egen virksomhet eller indirekte via verdikjeder?

Enhver bestand som høstes, blir endret, noe som igjen også vil påvirke økosystemet. Norges Fiskarlag jobber daglig for å at negative effekter som følge av dette skal være så små som mulig. Samtidig er det et sentralt politisk mål å høste maksimalt innenfor bærekraftige rammer.

I fiskerinæringa har en mindre kontroll på de ytre faktorene sammenlignet med matproduksjon på land. Dette gjelder både faktorer som påvirker ressursgrunnlaget og ytre faktorer som påvirker muligheten til å fiske. Naturlige svingninger i økosystemet fører igjen til svingninger i bestandene, og vær og vind påvirker hvor og når det er mulig å fiske. Vi har flere eksempler på at været setter en stopper for å fiske på de stedene med høyest konsentrasjon av fisk, sist under skreifisket tidligere i vinter.

Endringer i vær og klima kan også påvirke hvor fisken oppholder seg, og dermed også få store konsekvenser for fiskerne. I den senere tid har vi sett eksempler på at arter endrer utbredelse, og dermed blir mindre tilgjengelig for norske fiskere. Dette kan føre til lavere inntjening og på sikt potensielt færre fiskere og redusert aktivitet og bosetting i kystsamfunnene. En annen endring som vil få konsekvenser er dersom en bestand reduseres markant, som følge av ødeleggelse av gyte- og oppvekstområder. Det vil påvirke hvor mye som kan fiskes av arten.

På bakgrunn av dette mener vi at det er koblinger direkte til egen virksomhet som er det mest vesentlige for fiskerinæringen.

I tillegg vil økt arealbruk til annen aktivitet i havet føre til at færre områder er tilgjengelig for fiske, og dette vil kunne medføre betydelige problemer for å kunne gjennomføre fiskeriene. Kjente og ukjente kilder til miljøgifter kan føre til så høye nivåer i fisk at den ikke lenger kan selges som menneskeemat.

3. På hvilke områder bør deres virksomhet være forberedt på å møte endringer i myndighetenes regelverk? Hva med andre rammevilkår, inkludert markedsforhold, teknologi og holdningsendringer?

Fisket og fiskerireguleringer er dynamiske. Fiskerinæringa er vant til endringer, både i forhold til biologi og tilgjengelighet (hvor fisken står, hvor tett den står osv.), og i forhold til regelverk og reguleringer. Dette er derfor ikke noe nytt for oss, og vi har alle forutsetninger for å møte nye endringer i både regelverk og rammevilkår.

Vi ser det som særlig sannsynlig at det vil komme endringer innenfor disse områdene.

Bevaring av marine områder: som følge av Naturavtalen er vi forberedt på at det i tiden fremover vil bli økt fokus på marin bevaring, og at enkelte områder hvor det i dag fiskes kanskje i fremtiden vil ha restriksjoner i forhold til redskapsbruk og/eller evt. tidspunkt det er lov å fiske der. I den sammenheng kan det nevnes at fiskeriene allerede er strengt regulert. Eksempelvis er nærmere 50 % av norske havområder er i dag unntatt fra bunntråling gjennom forvaltningsvedtak etter havressursloven.

Redskapsutvikling. Det jobbes fra flere hold med å utvikle nye fiskemetoder. Både i forhold til å utvikle mer skånsomme redskaper mot bunnpåvirkning, og i forhold til å minimere drivstofforbruk og CO₂-utslipp. Når denne forskningen har kommet lenger, og det er gode alternative teknologier tilgjengelig, er vi innstilt på å ta denne kunnskapen/løsningene i bruk. Vi er også forberedt på at myndighetene vil innføre insentiver eller reguleringer for å ta i bruk den til enhver tid beste tilgjengelige teknologien.

Marin forsøpling og spøkelsesfiske: Det har i de senere år blitt et økende fokus på utfordringer og negative effekter av marin forsøpling og spøkelsesfiske på naturmangfoldet i havet. Som følge av dette er det innført en del nye reguleringer til redskap, slik som krav om råtnetråd i teiner. Det er også igangsatt forskningsprosjekter for å se om det er mulig å utvikle biologisk nedbrytbare fiskeredskaper. Norges Fiskerlag er meget opptatt av denne problemstillingen, og er forberedt på at det vil komme ytterligere krav for å hindre spøkelsesfiske, samt krav til avfallshåndtering om bord og i havn.

Fokuset på en grønnere flåte vil øke i tiden fremover. Dette gjelder ikke bare i forhold til lavere klimagassutslipp, men også forebygging av forsøpling og utslipp av miljøgifter.

Bærekraftig bruk av naturressursene får stadig høyere fokus, både blant forbrukere og hos myndigheter nasjonalt og internasjonalt. Dette gjenspeiles i avtaler og rammeverk som Naturavtalen, nasjonenes oppfølging av FNs bærekraftsmål, EUs Green Deal og EU-taksonomien. Norsk fiskerinæring er avhengig av en god forvaltning, med høy legitimitet og høye ambisjoner når det gjelder bærekraftig bruk av naturressursene. Dersom norsk fisk skal sikres markedsadgang internasjonalt må vi kunne vise til at råvaren er høstet på bærekraftig vis, og vi må kunne vise at den er trygg i forhold til f.eks. nivåer av tungmetaller og miljøgifter. MSC (Marine Stewardship Council)-sertifisering er en måte å vise at et fiskeri oppfyller internasjonal beste praksis for bærekraftig fiske, som forsikrer kunder at det de kjøper er bærekraftig. Dette er et viktig rammeverk i så måte. Vi er forberedt på ytterligere krav til rapportering i forhold til bærekraft i fremtiden, og vi mener det er nødvendig og et godt hjelpemiddel for å sikre et til enhver tid mest mulig bærekraftig fiske.

HVORDAN VURDERER OG HÅNTERER NORSKE AKTØRER NATURRISIKO

4. Håndterer deres virksomhet naturrisiko i dag? Er dette i så fall formalisert eller håndteres det på annet vis? Hvordan er det i så fall koblet til klimarisiko og andre former for bærekraftsrisiko?

Norges Fiskarlag jobber daglig med naturrisiko på flere nivåer. Vi opererer på mange måter som en bro mellom fiskerne og myndighetene. Rent konkret skjer dette gjennom eksempelvis arbeidet med MSC-sertifisering, dialog rundt redskapsbruk, fiskekvoter og marin bevaring. Vi opplever at det er god dialog og kunnskapsutveksling mellom oss og myndighetene på disse områdene.

Vi jobber også med naturrisiko opp mot våre medlemmer i forhold til informasjon om ny teknologi, nye reguleringer og internasjonale avtaler. Vi mener det er viktig å holde de oppdater på det som skjer, slik at de kan delta i utviklingen i forhold til bærekraft. De sitter også på uvurderlig kunnskap som vi bringer videre til myndighetene og politisk ledelse.

Vårt arbeid med naturrisiko er ikke direkte koblet til klimarisiko, men vi ser med bekymring på de erfaringer som er gjort de senere år, hvor en ser at enkelte bestander endrer utbredelse. Dette kan føre til at fisken oppholder seg i områder som ikke er tilgjengelig for norske fiskere, og at det er andre land som får tilgang til ressursen og ikke de norske fiskerne.

5. Hva slags styringsverktøy og datagrunnlag trenger dere for å vurdere naturrisiko bedre enn i dag? Hva kan myndighetene gjøre for å sette dere bedre i stand til å vurdere naturrisiko?

For å kunne vurdere naturrisiko bedre enn i dag mener vi det er behov for å ha en bedre oversikt over naturmangfoldet før nye aktiviteter settes i gang. Dette er viktig kunnskap for å kunne vurdere effekter av nye aktiviteter, og for å vite i hvilken grad naturmangfold og økosystem blir berørt av ny aktivitet.

Vi mener også det er behov for bedre bestandsovervåking på de artene det fiskes på, gjennom en økt satsning på å utvikle flerbestandsmodeller som ser de ulike artene i et økosystemperspektiv, og ikke hver enkelt art for seg. Vi mener dette er helt sentralt for å sikre en bærekraftig høsting, samt at de andre delene av økosystemet også ivaretas på en bærekraftig måte.

Det er nå et stort og økende press for å ta i bruk havet til ny aktivitet, slik som eks vindkraft, marin gruvedrift og havbruk til havs. Det er fortsatt store kunnskapshull i forhold til evt. negative effekter av slik aktivitet på tradisjonelt fiskeri (eks. gyting og vandringsmønster). Dette er viktig kunnskap for å kunne vurdere naturrisiko i forbindelse med nye aktiviteter. Vi mener det er sterkt behov for at dette kommer på plass, *før* ny aktivitet igangsettes.

6. Hva slags dilemmaer møter dere i beslutninger som berører natur og naturrisiko?

Det er særlig ett dilemma vi møter i forhold til beslutninger som berører natur og naturrisiko. Vi opplever innimellom at det i forhold til kvotefastsettelse er sprik mellom det den vitenskapelige rådgivningen foreslår og det fiskerne observerer i forhold til mengde av en art. På den ene siden er vi opptatt av å sikre bærekraftig uttak, samtidig er vi opptatt av å høste maksimalt av overskuddet. Når det er ulike oppfatninger om hvor stort dette overskuddet er havner vi i et dilemma. Dette er en av grunnene til at det er behov for å styrke bestandsovervåkingen.

Et annet dilemma som har blitt aktualisert den senere tiden er behovet for fornybar kraft, og det svært store arealbeslaget dette medfører, opp mot behovet for intakte økosystem for å kunne høste bærekraftig fra havet.

I tillegg ser vi utfordringer i forhold til stadige funn av miljøgifter i fisk, som følge av både gamle og nye synder, som igjen kan føre til at fisken ikke kan omsettes som mat.

7. Hvilke planer har dere om å ta mer hensyn til naturrisiko? I så fall, hvordan og hvorfor?

Norges Fiskarlag jobber kontinuerlig med naturrisiko, og dette er integrert i mye av vår virksomhet. Vi jobber både opp mot medlemmene våre og opp mot myndighetene og politisk ledelse.

Momenter vi er særlig opptatt av:

- forsøpling og spøkelsesfiske
- skånsomme redskaper
- grønnere flåte
- kvotesystemet og muligheten for en raskere tilpasning av driftsgrunnlaget for det enkelte fartøy

SUPPLERENDE DOKUMENTASJON

8. Har dere dokumentasjon som kan være relevant for utvalget?

Norges Fiskarlag har ikke selv utarbeidet rapporter som kan være relevant for utvalget, men vi har lagt til noen lenker til andre kilder som vi mener kan være relevant.

FHF – Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering – forvalter næringens felles investeringer i forskning og utvikling. FHF skal utvikle kunnskap for norsk sjømatnæring som muliggjør verdiskaping, bærekraft og innovasjon. På denne nettsiden finnes bl.a. informasjon

om hvordan FHF arbeider, om pågående FoU-prosjekter og resultater fra avsluttede prosjekter. <https://www.fhf.no/>

Kvoteråd. Havforskningsinstituttet samarbeider med tilsvarende institutt i andre land om overvåking av en rekke fiskebestander. Det internasjonale havforskningsrådet ICES har en rekke arbeidsgrupper hvor norske havforskere deltar. Der gjennomfører de bestandsberegningene som ligger til grunn for kvoterådgivningen, og rådene blir kvalitetssikret av ICES. <https://www.hi.no/hi/radgivning/kvoterad>

MARINFORSK er Forskningsrådets viktigste tematiske satsing på marin forskning. Programmet omfatter forskning på økosystemene i hav- og kystområder og påvirkninger fra menneskelig aktivitet, samt hele verdikjeden fra høsting av marine ressurser via foredling til marked. Programmet skal bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag, til kunnskap for bærekraftig forvaltning, og til innovasjon, verdiskaping og lønnsomhet i de marine verdikjedene. Programmet er sentralt i oppfølgingen av Forskningsrådets strategi for bærekraft og Forskningsrådets nordområdesatsing. <https://www.forskningsradet.no/om-forskningsradet/publikasjoner/2018/programplan-marinforsk--gjelder-fra-2018/>

Dokumentasjon på hvor det er fiskeriaktivitet. Det finnes flere ulike kartverktøy som viser fiskeriaktivitet i norske områder. Yggdrasil er Fiskeridirektoratets kartverktøy som har temalag som fiskeriaktivitet, fiskerireguleringer, kystnære fiskeridata, ulike plandata, verneområder og andre karttema som er relevant for fiskeri. <https://open-data-fiskeridirektoratet-fiskeridir.hub.arcgis.com/>

Barentswatch er et annet kartverktøy som viser hvor blant annet fiskefartøy er i sanntid, samt hvor redskapen står. <https://www.barentswatch.no/fiskinfo/>

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Sverre Johansen

Maria Pettersvik Arvnes

Kopi til: Nærings- og fiskeridepartementet, Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.